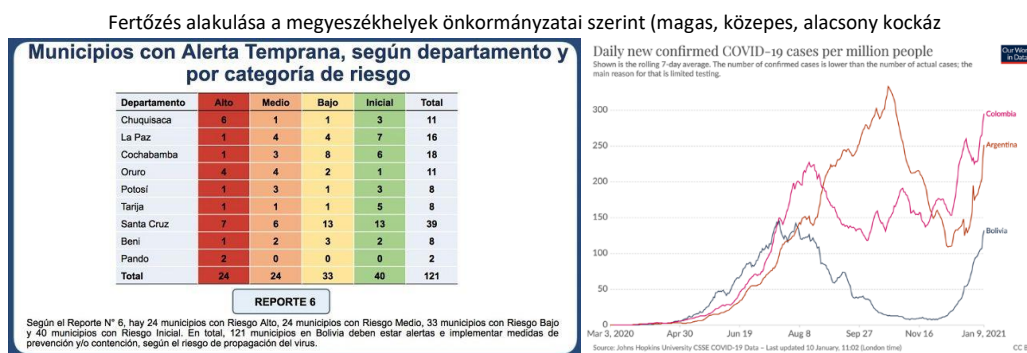

Bolívia

Utolsó frissítés dátuma: 2021.01.10.

Fertőzöttség állapota

2021. január 10-i adatok alapján a fertőzöttek száma elérte a **172.798** főt, ebből **137.704** gyógyult **9.351** fő pedig elhunyt a járvány következtében. A statisztikák értékelésekor érdemes számításba venni, hogy Latin-Amerika országai közül Bolíviában végzik lakosságszámhoz viszonyítva (és abszolút értékben is) a legkevesebb tesztet. A folyamatosan ezer körüli napi új fertőzésszám túlterhelte az ország egészségügyi ellátórendszerét, a járvány hatása a gazdaságra és a társadalom alsó és alsó-közép rétegeire katasztrofális. A tesztelés hiánya és a számos régióban teljesen ellehetetlenült közegészségügyi helyzet miatt a megbetegedések és halálesetek töredéke kerül csak a jelentésekbe. A meghozott intézkedések nem, vagy alig akadályozták a járvány terjedését. Bár több szakértő elemzés szerint Bolívia egyes területein a jelentős társadalmi átfertőzöttség miatt kialakult a nyájimmunitás, a jelentősebb (Santa Cruz, La Paz, Cochabamba és Sucre) városokban az elmúlt napok emelkedő COVID-esetszámokat hoztak, így az egyébként is felkészületlen egészségügyi rendszer újabb jelentős próbatétel előtt áll. Bolívia öslakosai kritikus helyzetbe kerültek, jelentős az élelmiszerhiány és az egészségügyi ellátórendszer is akadozik. Bolívia a világ országai között a **55. helyen** áll a megbetegedések számának rangsorában.

<https://www.boliviasegura.gob.bo/municipios.php>

Covid-19 terjedése 2020.03.03-2021.01.09.

Korlátozások és azok (tervezett) feloldási üteme

Az Egészségügyi Minisztérium további intézkedéseket hozott a járvány fékezése céljából, kezdeményezte a karantén elszigetelő központjainak létrehozását Bolívia minden megyéjében, a maszkok kötelező használatát a magánjárművekben és a csoportosulások korlátozását. A tanítás és nyilvános rendezvények továbbra is tilosak, csak online formában folytathatók.

A munkavégzés a kormányhivataloknál és magánvállalkozások esetében folyamatos, előbbieket rövidebb nyitvatartási idővel működnek. A nemzeti rendelet által nem szabályozott egyéb szolgáltatások és tevékenységek további korlátozásáról helyi szinten az önkormányzatok döntenek saját hatáskörben.

Bolívia kormánya az **iskolaév lezárásáról döntött** a COVID-19 rohamos terjedése miatt. A diákok jelenlegi érdemjegyeik alapján részesülnek évvégi osztályzatokban, azonban az Oktatási

Minisztérium rendelete értelmében idén nem fordulhat elő évisméltésre kötelezés, **minden közoktatásbeli tanuló a következő évfolyamba léphet.**

Áruforgalmi, kereskedelmi korlátozások

A koronavírus (COVID-19) okozta gazdasági hatások enyhítésére Bolívia is átfogó intézkedéseket vezetett be a **tarifák eltörlésére** vonatkozóan, az egészségügyi termékek és felszerelések kereskedelmének megkönnyítése érdekében (különös tekintettel a lélegeztetőgépekre). Az **egészségügyi termékek** és a **gyógyszer alapanyagok**, valamint készítmények tekintetében az ország teljes mértékben **importra szorul.**

Logisztika és szállítmányozás állapota

A **határok** főszabály szerint **zárva** maradnak, azonban **szeptember első hetétől fokozatosan bővítik** a légiforgalmat. Bolívia részlegesen újranyitotta légi és szárazföldi határait, egyelőre mindössze néhány régiós desztináció irányában. A belépéskor a megfelelő felszereltség hiánya miatt nincs egészségügyi szűrés. Bolívia kormánya a régió több más országához hasonlóan a Nagy-Britanniából kiindult, gyors terjedésű vírusmutáció okán **2021. február 15-ig felfüggesztette az Európából** érkező légi járatok fogadását. **A nemzetközi áruszállítást biztosítása tehát folyamatos** (az egészség védelme érdekében szigorú protokollt betartva), az előrejelzés szerint azonban a szolgáltatás jelentősen drágulni fog. A megyeszékhelyek, önkormányzatok közötti szállítási szolgáltatásokról az illetékes hatóságok döntenek a becsült fertőzési kockázat szintje alapján.

Gazdasági kilátások

Latin-Amerika és a Karibi-térség Gazdasági Bizottsága (CEPAL) **módosította** a bolíviai bruttó hazai termék (**GDP**) **csökkenésére** vonatkozó előrejelzését, amely a legutóbbi számítások szerint elérheti az **6,2%-ot**. Az **infláció** elérheti az **1,7%-ot**. Szakértők egyöntetű álláspontja szerint a koronavírus bolíviai gazdaságra gyakorolt negatív hatásainak súlyosságát a keresleti és a kínálati sokk együttes megjelenése garantálja.

A Bolíviai Jegybank korábbi elnöke szerint az ország gazdaságának alakulása kapcsán rendkívüli következményekkel szükséges számolni. Az **egészségügyi ellátórendszer fejlesztése** komoly **tőkebevonást igényelne**, amelynek jelenleg nincs fedezete. A kormánynak egyszerre kell koncentrálni az egészségügyi ellátórendszer folyamatos és zavartalan működésének fenntartására, illetve a közvetlen egészségügyi veszélyhelyzet elmúltát követően fennmaradó gazdasági válság kezelésére.

A **Nemzeti Statisztikai Intézet (INE)** szerint a gazdaság **első féléves teljesítménye 7,93%-os visszaesést** mutatott a megelőző év ugyanezen időszakával összehasonlítva. A júliusi fogyasztói árindex (CPI) mindössze 0,14% volt. A nemzetgazdaság várható visszaeséséért elsődlegesen az olajár világpiacon árnak megállíthatatlannak tűnő zuhanása, valamint a lakóhely elhagyását korlátozó intézkedések hosszútávú fenntartásának kényszere a felelős. **A bolíviai gazdaság** évtizedek óta rendkívül **kitett a világpiacon olajáraknak**, amelynek kompenzációja érdekében nemrégiben hozott kormányzati intézkedések nem bizonyultak elegendőnek.

A Világbank ajánlása szerint a hatékony válságkezeléshez a bolíviai kormánynak sürgősen **stabilizálnia kell monetáris politikáját**, támogatni kell a **nagyberuházások újraindítását**,

valamint meg kell védenie a sérülékeny társadalmi rétegeket a teljes leszakadástól. Fontos eleme lehet a válságkezelésnek a **magánszektor** állami támogatási rendszerének **reformja**, amelynek értelmében az állam széles körben könnyítéseket vezet be a vállalati adózási szabályokban, fenntartva ezzel a termelő- és versenyképességet.

Releváns export adatok:

Becslések szerint a **bolíviai export 2020 -ban a 2019-es szintet érheti el, ez számszerűsítve 8,7 mrd. amerikai dollár**. A kivitel 45%-a latin-amerikai országokba, Argentínába és Brazíliába, valamint az Európai Unióba, Indiába, Japánba, az Egyesült Államokba és Kínába irányul.

A fő exporttermékek a **szója és származékai, földgáz, ásvány-**, valamint élelmiszeripari termékek, mint például a marhahús-export, mely 41,9 millió amerikai dollárt ért el ez év január és szeptember között, ami 217%-kal több mint a 2019 azonos időszakában regisztrált érték (13,2 millió amerikai dollár).

Releváns import adatok:

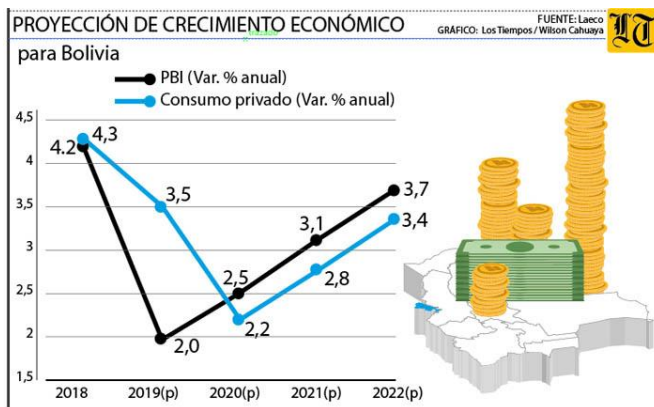
Az **INE** külkereskedelmi közleménye szerint az **export 28%-kal** (5897-ről 4217 millió dollárra), a **külföldi** vásárlások pedig **35%-kal** (6573-ről 4 247 millió dollárra) **estek** vissza **2020 első nyolc hónapjában**. A legnagyobb mértékben az Argentínába és Brazíliába irányuló földgáz, valamint a nyers- és a feldolgozott ásványi anyagok exportja csökkent. Az import hirtelen csökkenésének következménye, hogy 2020 januárja és augusztusa között jelentősen csökkent a **kereskedelmi hiány**. Jelenleg ezt a mutatót csak **30 millió dollárban** állapítják meg, összehasonlítva a bolíviai külkereskedelem tavalyi első nyolc hónapjában elért 676 millió dolláros negatív egyenlegével.

Áprilisig általában az **összes termékkategóriában értékcsökkenés** volt tapasztalható, az **élelmiszerek vásárlása** volt az egyetlen kategória, amely 2019. első négy hónapjához képest **növekedést mutatott**.

Az **ipari felszerelések** behozatala 27%-kal, a beruházási eszközök, szállítóeszközök és alkatrészek beszerzésének értéke 26%-kal csökkent. Az **üzemanyagok és kenőanyagok** importja **64%-kal csökkent** az év első félévében.

Ez év első öt hónapjában az **orvostechikai eszközök és kellékek importértéke 1%-os visszaesést** mutatott a múlt év azonos időszakához képest. Ugyanakkor, a fent említett időszakra vonatkozóan a **röntgenkészülékek** esetében **29%-os növekedés** tapasztalható. A **mechanikus lélegeztetőgépek** esetében **118%-os növekedést** regisztráltak, **2020-ban 5 millió bolíviai (724 663 USD)** költöttek erre a termékre. Az egészségügyi kiadások 2,43%-kal növekedtek júniushoz képest.

Gazdasági válságkezelő intézkedések

Gazdasági növekedési mutatók

A bolíviai kormány döntése értelmében az ország **320 millió USD** értékben **vett fel hitelt** a **Nemzetközi Valutaalaptól** (IMF), amelyet kizárólag a járvány okozta negatív hatások enyhítésére, elsősorban az egészségügyi ellátórendszer működésének optimalizálására kívánnak felhasználni. Szakértők szerint a kormány ezirányú döntése jól jelzi, hogy a hivatalos adatokhoz képest mérten a valós helyzet sokkal rosszabb képet mutat.

A bankok **hitelpolitikájának 51%-át programozták át** (847 millió USD), a **késedelmes követelések** összege pedig **6%-kal emelkedett** (463 millió USD). Ugyanakkor a vállalkozók attól tartanak, hogy a hitelek jogi és garanciakövetelményei miatt a vállalkozások nem tudják hatékonyan felhasználni a rendelkezésre bocsátott pénzeszközöket a leginkább érintett szektorokban. Távlatos tervek között szerepel továbbá a digitális banki szolgáltatások fejlesztésének előmozdítása.

A bolíviai kormány döntése értelmében újtára indul egy **hitelprogramon** alapuló gazdasági újraaktiválási stratégia, amely mind a **magánszemélyek**, mind a **gazdasági társaságok** számára lehetővé teszi az alacsony **kamatozású (3%)** hitelfelvételt. A Kongresszus Képviselőháza két törvényt fogadott el, amelyek lehetővé teszik a Világbank és az Interamerikai Fejlesztési Bank által felajánlott, összesen 700 millió USD összegű állami hitel felvételét.

A költségvetési hiány 2020 első félévében elérte a 20 milliárd bolíviai (≈2,9 milliárd amerikai dollár) értéket. Ugyanakkor jól alakulnak az ország nettó nemzetközi tartalékai is, amelyek ez év augusztusáig 6,6 milliárd amerikai dollárra emelkedtek. A bolíviai valuta dollárral szembeni árfolyama a lakosság biztonsága érdekében változatlan marad.

A kormány bejelentette, hogy 11 ezer új munkahelyet hoz létre a koronavírus következtében legjobban sújtott ágazatokban, amelyeket hat hónapig állami forrásból támogatnak. A **munkanélküliségi ráta júliusig elérte a 11,8%-ot**.

A Gazdasági Minisztérium közleménye szerint az új kormány intézkedéseinek köszönhetően **8,1%-os visszaeséssel zárhatja az évet az ország gazdasága**. Ez a mutató sokkal kedvezőbb a korábban prognosztizált 11,5%-hoz képest.

A kormány rendelete értelmében a beszerzett vagy adományozott készletek, gyógyszerek, orvostechnikai eszközök, reagensek és testhőmérséklet-érzékelők behozatala vámmentes.

A **Nemzeti Vámhivatal** kiadta a **befizetési határidők és az eljárások felfüggesztéséről szóló szabályzatát**. Olyan rendeletet fogadtak el, amely sürgős és átmeneti adóintézkedéseket vezet be, mint például a **társasági nyereségadó befizetésének halasztási** lehetősége, a társasági adó készpénzben történő kiegyenlítése, a kórházak részére nyújtott adományok értékének megfelelő összeg levonása a társasági adóalapból, az ÁFA soron kívüli visszatérítése egyéni vállalkozók számára és a tranzakciós adó adóalapjának csökkentése.

A **PROEXPORT Bolívia** további nemzetközi üzleti lehetőségeket kíván keresni Amerikában, Ázsiában és Európában. A bolíviai exportösztönző, idegenforgalmi és befektetésösztönző ügynökség megalapítása történelmi mérföldkőnek számít. A szervezet feladata az ország turizmusának, piaci helyzetének és szolgáltató szektorának megerősítése, valamint a külföldi beruházások ösztönzése. Az ügynökség **támogatást szándékozik nyújtani** a bolíviai kereskedőházaknak és a kereskedelem ösztönzéséért felelős szakembereknek. Sor került továbbá a Bolívia Kereskedelmi Információs Portál (**Bolivia Trade**) létrehozására, amely felvilágosítást ad a piaci ágazatokról, a logisztikai és kereskedelmi érintettségű törvényekről.

A **Bolívia Központi Bank (BCB)** várhatóan **580 millió amerikai dollárt biztosít a hitelpiacon** az egyéni vállalkozók és a vállalatok támogatására. A pénzügyi intézmények legfeljebb **3%-os éves kamatlábbal**, legalább tizenegy hónapra nyújtanak kölcsönt. Az említett jóváírást csak hazai termékek vásárlására és a szolgáltatások fizetésére használhatják fel. A BCB ezt az intézkedést történelmiként jellemezte, mivel a bolíviai pénzügyi rendszer korábban még nem nyújtott ilyen alacsony kamatozású hiteleket. Mivel a gazdasági tevékenységet a világjárvány szinte teljes egészében megbénította, ettől az intézkedéstől várják, hogy az ország elkerüli a Világbank által jóslt 5,9%-os gazdasági visszaesést.

A **Nemzeti Kereskedelmi Kamara** azonnali intézkedéseket javasol az export és import korábbi mértékének visszaállítására, amelynek érdekében gazdasági fejlesztéseket eszközölnének és munkahelyeket teremtenének. A kereskedelmi konfliktusok elkerülése kapcsán sürgősen rendkívüli erőfeszítéseket kell tenni az új kereskedelmi megállapodások előmozdítására a térségbeli és a régió kívüli országokkal egyaránt.

Egyesül a bolíviai Ipari és Kereskedelmi Kamara annak érdekében, hogy a fúzió által megerősödő intézmény jobb szolgáltatásokat tudjon nyújtani tagjai számára. A kamara a kereskedelmi tevékenység, a gyártás, a szolgáltatások, az idegenforgalom előmozdítására törekszik majd a befektetések ösztönzése mellett.

A 2019. októberi bolíviai választások kudarcra miatt megismételt, 2020 május 3-ról a járványügyi helyzet miatt **2020. október 18-ra** halasztott **kongresszusi és elnökválasztások** sikeresen, relatív békében **lezajlottak**. **Bolívia elnöke Luis Arce**, a MAS (Movimiento al Socialismo, Evo Morales pártja) jelöltje, pártja a Kongresszusban is többséggel számolhat. Arce elsődleges célja a nyugalom és a nemzeti egység helyreállításán túl a gazdaság újraindítása lesz, ígérete szerint a politikai és a gazdasági közélet minden szereplőjével együttműködve, de nem a nagyvállalatok, hanem az emberek érdekeit figyelembe véve.

Exportpiaci lehetőségek magyar cégek számára

Az országban a tavaly októberi választásokat követően kialakult belpolitikai válság, az ideiglenes kormány felállása körüli viták, majd ezt követően a pártpolitikai háttérű belső harcok nem szolgáltattak számunkra megfelelő háttérrel ahhoz, hogy aktívan dinamizáljuk kétoldalú kapcsolatainkat. További akadályt jelentett a bolíviai rendkívüli állapot kihirdetése, amely teljes zárlatot eredményezett az ország közlekedésében.

Elképzeléseinket tekintve a **mérsékelt közeledés** jegyében az **oktatási** programjaink megismertetése, valamint a **tudománydiplomáciai** együttműködés megalapozása járulhatnak hozzá a szakmai kapcsolataink fejlesztéséhez, továbbá **az adományra alapozott kereskedelmi kapcsolatok élénkítését** javasoljuk azoknak a cégeknek, amelyeknek termékei vagy szolgáltatásai ígéretesek a bolíviai piacon. A belpolitikai átrendeződésből fakadóan várhatóan nagy volumenű **európai uniós forrás** válik elérhetővé a relációban, melynek felhasználására magyar vállalatokat kívánunk ösztönözni. A COVID-19 világjárvány miatt meghozott intézkedések következtében **nőhet az orvostechnikai eszközök, berendezések, technológiák importja iránti kereslet**, továbbá a **vízipari fejlesztések** tekintetében is ígéretes lehet az együttműködés.